

PHÁT TRIỂN SẢN PHẨM DU LỊCH DỰA TRÊN TÀI NGUYÊN DU LỊCH TỰ NHIÊN TỈNH PHÚ YÊN

*Đoàn Thị Như Hoa**

Khoa Khoa học Xã hội và Nhân văn - Trường Đại học Phú Yên

Ngày Tòa soạn nhận được bài: 15-3-2017; ngày phân biên đánh giá: 12-8-2017; ngày chấp nhận đăng: 28-8-2017

TÓM TẮT

Phú Yên là địa phương có nhiều tiềm năng phát triển du lịch, đặc biệt là những lợi thế phát triển sản phẩm du lịch dựa trên tài nguyên du lịch tự nhiên. Bài viết phân tích tiềm năng về tài nguyên du lịch tự nhiên và thực trạng phát triển sản phẩm du lịch dựa trên tài nguyên du lịch tự nhiên tỉnh Phú Yên, từ đó đưa ra một số giải pháp phát triển sản phẩm du lịch dựa trên tài nguyên du lịch tự nhiên của Tỉnh.

Từ khóa: sản phẩm du lịch, tài nguyên du lịch tự nhiên, tỉnh Phú Yên.

ABSTRACT

Developing the touristic products based on the natural touristic resources in Phu Yen province

Phu Yen province has great potentials for developing tourism, especially advantages for developing touristic products based on the natural touristic resources. The article analyses the potentials in terms of natural touristic resources and the reality of touristic product development based on natural touristic resources in Phu Yen province, in light of which, some solutions to touristic product development based on natural touristic resources of the province.

Keywords: touristic products, natural touristic resources, Phu Yen province.

1. Đặt vấn đề

Phú Yên là một trong 8 tỉnh Duyên hải Nam Trung Bộ, có diện tích hơn 5000km² với vị trí địa lý thuận lợi, nằm trên trục giao thông xuyên quốc gia về đường sắt, đường bộ và đường thủy; cửa ngõ ra biển Đông của vùng Tây Nguyên, từ đó thông với đường Xuyên Á qua các nước trong bán đảo Đông Dương (Sở Giao thông vận tải tỉnh Phú Yên, 2015). Phú Yên hiện có 130 cơ sở kinh doanh lưu trú du lịch với nguồn nhân lực tương đối ổn định; môi trường đầu tư, kinh doanh được cải thiện

và đang thực hiện chính sách phát triển du lịch từng bước trở thành một trong những điểm nhấn quan trọng trong liên kết phát triển du lịch vùng giữa các tỉnh Tây Nguyên và khu vực Duyên hải Nam Trung bộ (Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Phú Yên, 2012). Địa phương có lịch sử trên 400 năm với 19 di tích - danh thắng xếp hạng cấp quốc gia và 31 di tích - danh thắng được công nhận cấp tỉnh; đường bờ biển dài 189km, nhiều nơi khúc khuỷu, quanh co, núi ăn ra sát biển tạo nên các bãi,

* Email: doanthinhuhoa@pyu.edu.vn

đầm, vịnh, mũi, gành... mang vẻ đẹp tự nhiên hoang sơ (Nguyễn Định, 2015, tr.8).

Phú Yên tuy có nhiều tiềm năng và lợi thế để phát triển du lịch dựa trên các điều kiện về cơ sở hạ tầng - cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch, nguồn nhân lực - vật lực, sách phát triển du lịch và hệ thống tài nguyên du lịch, nhưng ngành du lịch của Phú Yên hiện nay phát triển vẫn chưa tương xứng với tiềm năng vốn có. Một trong nhiều nguyên nhân là chưa phát triển đa dạng các sản phẩm du lịch gắn liền với lợi thế của địa phương (Phạm Văn Bảy, 2016, tr.9). Vì vậy, cần có sự phân tích sâu sắc tiềm năng về tài nguyên du lịch tự nhiên và thực trạng phát triển sản phẩm du lịch dựa trên tài nguyên du lịch tự nhiên

tỉnh Phú Yên, từ đó đưa ra các giải pháp hợp lý để phát triển sản phẩm du lịch dựa trên tài nguyên du lịch tự nhiên nhằm đem lại hiệu quả kinh tế - xã hội cao cho địa phương.

2. Tiềm năng về tài nguyên du lịch tự nhiên tỉnh Phú Yên

2.1. Tài nguyên du lịch biển, đảo

- Bãi biển

Phú Yên có bờ biển dài 189km, chạy từ Cù Mông đến Vũng Rô. Đây là dải bờ biển đẹp hoang sơ với những bãi cát trắng mịn, dọc bờ biển có hơn 20 bãi tắm thơ mộng. Nét đẹp chung của các bãi tắm này là có sự kết hợp hài hòa giữa núi non và biển cả tạo nên phong cảnh “sơn thủy hữu tình”.

Bảng 1. Một số bãi biển tiêu biểu ở Phú Yên

TT	Bãi biển	Phân bố	Đặc điểm
1	Bãi Từ Nham	Xã Xuân Thịnh, Thị xã Sông Cầu	Chiều rộng bãi 800m, dài > 25km Độ dốc bãi 0,45% Độ cao sóng 0,5m Chất lượng bãi cát: bãi thoải, cát trắng mịn Chất lượng nước biển: nước trong, nhiệt độ trung bình 27,3 ⁰ C Nhiệt độ không khí trung bình 28,9 ⁰ C Chiều rộng bãi 250m
2	Bãi Xếp	Xã An Chấn, Huyện Tuy An	Độ dốc bãi 0,47% Độ cao sóng 0,7m Chất lượng bãi cát: bãi thoải, cát trắng mịn Chất lượng nước biển: nước trong, nhiệt độ trung bình 26,8 ⁰ C Nhiệt độ không khí trung bình 28,9 ⁰ C Chiều rộng bãi 200m
3	Bãi Long Thủy	Xã An Phú, Thành phố Tuy Hòa	Độ dốc bãi 0,37% Độ cao sóng 0,5m Chất lượng bãi cát: bãi thoải, cát trắng mịn Chất lượng nước biển: nước trong, nhiệt độ trung

4	Bãi Môn	Xã Hòa Tâm, Huyện Đông Hòa	bình 27,3 ⁰ C Nhiệt độ không khí trung bình 28,1 ⁰ C Chiều rộng bãi 167m Độ dốc bãi 0,35% Độ cao sóng 0,67m Chất lượng bãi cát: bãi thoải, cát trắng mịn Chất lượng nước biển: nước trong, nhiệt độ trung bình 27,3 ⁰ C Nhiệt độ không khí trung bình 28,7 ⁰ C
---	---------	-------------------------------	---

(Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Phú Yên, 2012)

- Đảo, bán đảo

Bờ biển Phú Yên có địa hình đặc biệt, nhiều nơi tại khu vực thị xã Sông Cầu, huyện Tuy An và huyện Đông Hòa có núi ăn ra sát biển đã tạo nên những mũi, đảo và bán đảo riêng biệt.

Bảng 2. Một số đảo, gành đá tiêu biểu ở Phú Yên

TT	Bãi biển	Phân bố	Đặc điểm
1	Gành Đá Đĩa	Xã An Ninh Đông, Huyện Tuy An	Chiều rộng 200m, chiều dài 50m Nhiệt độ trung bình mùa hè 28,9 ⁰ C Nhiệt độ trung bình mùa đông 25,1 ⁰ C Đá màu đen huyền và nâu vàng xếp thành cột, chìm nổi trên mặt nước biển Chiều rộng 594m, chiều dài 370m Diện tích 0,22km ²
2	Đảo Hòn Chùa	Xã An Phú, Thành phố Tuy Hòa	Nhiệt độ trung bình mùa hè 28,9 ⁰ C Nhiệt độ trung bình mùa đông 25,1 ⁰ C Xung quanh đảo là nơi cư ngụ của các loài san hô, động vật đáy và cá cảnh Cao 105m, diện tích khoảng 60ha Có hình dáng giống như cây trụ chia đôi cánh cửa phía Nam vào vịnh Vũng Rô
3	Hòn Nưa	Xã Hòa Xuân, Huyện Đông Hòa	Trên đảo có bãi cát nhỏ trắng mịn chạy dài khoảng 500m theo hình vòng cung Cách không xa bãi biển là những rặng san hô ven bờ tuyệt đẹp

(Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Phú Yên, 2012)

- **Đầm, vịnh**

Ở Phú Yên, cấu trúc và hình thái địa hình do quá trình kiến tạo tại khu vực này đã hình thành các vịnh, vũng, đầm với cảnh quan đẹp như tranh.

Bảng 3. Một số đầm, vịnh tiêu biểu ở Phú Yên

TT	Bãi biển	Phân bố	Đặc điểm
1	Đầm Ô Loan	Thuộc các xã: An Cư, An Hòa, An Hải, An Hiệp và An Ninh Đông - Huyện Tuy An	<p>Diện tích mặt nước 1.570ha</p> <p>Có các đảo trong đầm</p> <p>Có hệ sinh vật phong phú, đặc biệt các loài hải sản quý</p> <p>Xóm làng dân cư trù phú bao quanh</p> <p>Có các di tích lịch sử - văn hóa giá trị</p> <p>Có các lễ hội độc đáo, hấp dẫn</p> <p>Khí hậu trong lành, mát mẻ quanh năm</p>
2	Vũng Rô	Xã Hòa Xuân Nam, huyện Đông Hòa	<p>Diện tích mặt nước 1.640ha</p> <p>Có hệ sinh vật phong phú, đặc biệt các loài hải sản quý</p> <p>Xóm làng dân cư trù phú bao quanh</p> <p>Có các di tích lịch sử - văn hóa giá trị</p> <p>Có các bãi tắm đẹp</p> <p>Khí hậu trong lành, mát mẻ quanh năm</p>
3	Vịnh Xuân Đài	Thị xã Sông Cầu	<p>Diện tích mặt nước 13.000ha, bờ vịnh dài 50km</p> <p>Có hệ sinh vật phong phú, đặc biệt các loài hải sản quý, san hô</p> <p>Xóm làng dân cư trù phú bao quanh</p> <p>Có các di tích lịch sử - văn hóa giá trị</p> <p>Có các bãi tắm đẹp</p> <p>Khí hậu trong lành, mát mẻ quanh năm</p>

(Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Phú Yên, 2012)

2.2. Tài nguyên du lịch núi, cao nguyên

Phú Yên là địa phương có địa hình núi đá với nhiều hang động. Ở khu vực các núi đá ven biển hiện đã phát hiện khoảng 34 hang lớn, nhỏ. Độ cao núi từ 300-700m và được phân bố ở khắp nơi, ngoại trừ một vài đỉnh núi cao vượt quá 1000m nằm ở phía Tây huyện Đồng Xuân, phía Tây Nam huyện Tây Hòa và phía Nam huyện Sông Hinh.

- **Cảnh quan**

Địa hình Phú Yên có nhiều núi đồi, đèo dốc; trên Quốc lộ 1A có đèo Cù Mông (nằm trên dãy núi Cù Mông ở độ cao 245m, làm điểm phân ranh giữa Bình Định và Phú Yên), dốc Gành Đò (xưa gọi là dốc Xuân Đài, nay thuộc xã Xuân Thọ II, thị xã Sông Cầu), đèo Quán Cau (dài 3km, nằm trên núi Quán Cau, thuộc ranh giới 2 xã An Cư và An Hiệp, huyện Tuy An), đèo Cả

(nằm trên dãy núi Đèo Cả, đường đèo dài 12km ở độ cao 330m, thuộc xã Hòa Xuân Nam, huyện Đông Hòa)...

Trên đường tỉnh, huyện, xã đèo dốc cũng dày đặc, có thể kể đến như đèo Cây Cưa trên đường D9T642 (Triều Sơn đi La Hai), đèo Thị trên đường D9T641 (Chí Thanh – Mục Thịnh), đèo Dinh Ông, đèo Đá Đề (Quốc lộ 25), dốc Phường, đèo Bình Thảo (huyện Sông Hinh), dốc Đồng Tranh, dốc Lỗ Chài (huyện Phú Hòa), dốc Đá Mài, suối Bùn, dốc Đò, dốc Lau, dốc Đội Mỹ (huyện Sơn Hòa). Đặc biệt dốc Chanh, dốc Mỡ thuộc huyện Tây Hòa là những địa danh gắn với cuộc kháng chiến chống Pháp của quân dân Phú Yên.

- **Khu bảo tồn thiên nhiên**

Tài nguyên du lịch sinh thái tập trung chủ yếu ở các khu vực miền núi. Trên địa bàn Phú Yên có khu bảo tồn thiên nhiên cấp tỉnh Krôngtrai (huyện Sơn Hòa) và khu rừng cấm cấp quốc gia Bắc Đèo Cả (huyện Đông Hòa) - nơi lưu giữ nguồn gen thực - động vật, bảo tồn đa dạng sinh học, có ý nghĩa rất lớn về khoa học, kinh tế và giáo dục. Nếu kết hợp tốt giữa khai thác và bảo vệ trong việc tổ chức các hoạt động du lịch sinh thái chắc chắn sẽ làm tăng thêm giá trị, hiệu quả cho công tác bảo tồn thiên nhiên và phát triển du lịch ở địa phương.

2.3. Tài nguyên du lịch hang động, sông, suối, hồ, thác

- **Hang, gộp, hốc**

Phú Yên là một tỉnh có nhiều núi do đó dạng địa hình hang, gộp, hốc nơi đây rất nhiều và phân bố khắp các huyện trong tỉnh. Hầu hết các dạng địa hình này đều gắn với căn cứ kháng chiến của tỉnh; là chỗ

đóng cơ quan, đóng quân, có nơi là bệnh viện của cách mạng. Trong đó có những hang, gộp, hốc tiêu biểu:

Tại các huyện Tây Hòa và Đông Hòa có các gộp bãi Xếp, hốc Gạo, hốc Võ, hốc Răm, hốc Hoàn, suối Cùng, suối Lạnh, suối Mua, suối nước Đổ, hòn Đá Đen, hòn Đất, Chà Rang, hốc Nhum, Mòng Mòng.

Thành phố Tuy Hòa có hang Dơi (Trai Thủy) ở núi Chóp Chài, gộp Đá Bàn; Huyện Tuy An có hốc Bé, hốc Tạ; Thị xã Sông Cầu có hốc Bà Beo, gộp Hòa Lợi; Huyện Đồng Xuân có hốc Bà Chiền; Huyện Sơn Hòa có hang Thuồng Luồng, gộp Hòn Huệnh, gộp Ma Tửu; Huyện Sông Hinh có hang Cồ.

- **Sông, suối, thác, hồ**

Sông Phú Yên đều bắt nguồn từ dãy núi Trường Sơn ở phía Tây, Cù Mông ở phía Bắc và Đèo Cả ở phía Nam. Hướng chính của các sông là Tây Bắc – Đông Nam hoặc gần Tây – Đông, có sông Ba thuộc loại sông lớn nhất miền Trung.

Suối và các nguồn nước khoáng nóng có nhiều ở Phú Yên như: suối Mơ, suối Đá Bàn, suối Đập Hàn, suối Lớn, suối lạnh Hòa Thịnh và các nguồn nước khoáng như: suối khoáng Lạc Sanh, suối nước nóng Trà Ô, Triêm Đức, nước khoáng nóng Phú Sen; các nguồn đều có tổng khoáng hóa nhỏ ($M < 0,5$ g/l). Thành phần chủ yếu là bicacbonat-natri, bicacbonat-clorua-natri và clorua-natri. Nhiệt độ khá cao, lưu lượng các mạch nước đều > 1 l/s, thậm chí đạt > 5 l/s, như vậy về lượng rất phong phú.

Thác, hồ ở Phú Yên có thác Hòa Nguyên, vực phun Hòa Mỹ; có hồ thủy

điện Sông Hình, hồ thủy điện Sông Ba Hạ, hồ trung tâm thị trấn Hai Riêng, Biển Hồ, hồ chứa nước Mỹ Lâm, hồ chứa nước Đồng Tròn có thể khai thác để phát triển du lịch.

3. Thực trạng phát triển các sản phẩm du lịch dựa trên tài nguyên du lịch tự nhiên tỉnh Phú Yên

Với tiềm năng to lớn về tài nguyên du lịch tự nhiên, Phú Yên hoàn toàn có khả năng phát triển đa dạng sản phẩm du lịch dựa trên tài nguyên du lịch tự nhiên. Hiện nay, địa phương đang khai thác các nhóm sản phẩm chính sau:

- Tham quan, ngắm cảnh, tìm hiểu di sản đá tại Khu du lịch Gành Đá Đĩa - Gành Đèn (xã An Ninh Đông, huyện Tuy An, tỉnh Phú Yên). Đến đây, du khách sẽ được chiêm ngưỡng toàn cảnh khu vực Gành Đá Đĩa nổi tiếng, có một không hai của Việt Nam; cạnh đó là Gành Đèn với ngọn hải đăng cao vút, các di sản đá giá trị quanh vùng như giếng đá, mộ đá, đường đá, tường đá, chuồng gia súc đá...

- Kết hợp nghỉ dưỡng, tắm biển, lặn ngắm san hô tại Khu du lịch Nhất Tự Sơn (xã Xuân Thọ I, thị xã Sông Cầu, tỉnh Phú Yên). Đặc biệt của sản phẩm này là khách du lịch sẽ đi bộ từ bờ ra đảo Điệp Sơn bằng con đường nhỏ nổi trên mặt biển vào buổi sáng; tới đảo nghỉ dưỡng, lặn ngắm san hô, thưởng thức hải sản; chiều đến, khi thủy triều lên và con đường ngập nước, du khách sẽ đi thuyền trở lại vào bờ.

- Kết hợp nghỉ dưỡng, tắm suối khoáng nóng phục hồi sức khỏe tại Khu du lịch Hòa Nguyên (xã Sơn Nguyên, huyện Sơn Hòa, tỉnh Phú Yên). Khu vực này có

thời tiết mát mẻ, không khí ôn hòa thích hợp cho hoạt động nghỉ dưỡng; bên cạnh đó tổ chức tắm suối khoáng nóng phục hồi sức khỏe, thưởng thức đặc sản rừng núi (cá suối, bò một nắng...)

- Kết hợp tham quan ngắm cảnh, cắm trại, câu cá tại Khu du lịch lòng hồ Thủy điện Sông Hình (huyện Sông Hình, tỉnh Phú Yên). Tại đây, du khách sẽ được đi thuyền, ngắm cảnh, câu cá, cắm trại và tham gia hoạt động team building; sau đó, sẽ thưởng thức thành phẩm câu được và một số đặc sản địa phương khác.

- Kết hợp leo núi và ngắm cảnh tại Khu du lịch Đá Bia (xã Hòa Xuân Nam, huyện Đông Hòa, tỉnh Phú Yên). Hàng năm, Sở Văn hóa, Thể Thao và Du lịch tỉnh Phú Yên tổ chức Giải leo núi chinh phục đỉnh Đá Bia cho mọi đối tượng tham gia, vừa góp phần quảng bá du lịch địa phương vừa nâng cao sức khỏe cho người dân. Hoạt động này thu hút khá đông đảo du khách; người đầu tiên lên tới đỉnh núi sẽ được trao tặng kỉ niệm chương và tiền thưởng khích lệ tinh thần thể thao.

- Kết hợp leo núi, tắm biển, cắm trại và nghỉ dưỡng tại Khu du lịch Bãi Môn - Mũi Điện (xã Hòa Xuân Nam, huyện Đông Hòa, tỉnh Phú Yên). Nơi này, khách du lịch có thể cắm trại đêm, đón ánh bình minh đầu tiên trên đất liền, leo núi, tắm biển, nghỉ dưỡng...

Có thể thấy, các sản phẩm du lịch từ tài nguyên du lịch tự nhiên của Phú Yên tuy hấp dẫn nhưng còn đơn điệu. Những sản phẩm này chủ yếu dựa vào tài nguyên tự nhiên sẵn có mà chưa bổ sung nhiều dịch vụ và hàng hóa kèm theo để trở thành

một sản phẩm du lịch hoàn chỉnh. Du khách đến đây có thể hòa mình vào tự nhiên song thiếu rất nhiều các dịch vụ thiết yếu như lều trại, thuyền bè, đồ bơi, nước ngọt, thể thao trên biển... và các hàng hóa cơ bản như quà lưu niệm, đặc sản đem về... Tất cả những điều đó không níu chân du khách ở lại lâu và càng không có khả năng mời gọi du khách đến những lần sau.

4. Giải pháp phát triển sản phẩm du lịch dựa trên tài nguyên du lịch tự nhiên tỉnh Phú Yên

Qua nghiên cứu hệ thống tài nguyên du lịch tự nhiên tỉnh Phú Yên, dễ dàng nhận thấy các tài nguyên này phân bố tương đối tập trung theo các trục phát triển không gian du lịch đã được xác định, vì vậy khá thuận lợi trong khai thác sử dụng. Trên cơ sở các hướng phát triển không gian du lịch, có thể phát triển các sản phẩm du lịch dựa trên tài nguyên du lịch tự nhiên tỉnh Phú Yên như sau:

4.1. Trung tâm thành phố Tuy Hòa và phụ cận

- Điều kiện phát triển

Là khu vực có các điều kiện thuận lợi về cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch, nơi tập trung hầu hết các đầu mối giao thông quan trọng nhất của Phú Yên như: cảng Vũng Rô, sân bay Tuy Hòa, nhà ga, các tuyến quốc lộ 1A, quốc lộ 25 và ĐT 645.

Tài nguyên du lịch tự nhiên khá phong phú và đa dạng với hệ thống di tích, danh thắng và các bãi biển đẹp như: Vũng Rô, Núi Đá Bia, Bãi Môn – Mũi Điện, khu rừng cấm Bắc Đèo Cả ở phía Nam; Bãi Gốc, Bãi Bàng ở phía Bắc; trung tâm là bãi

biển Tuy Hòa và Long Thủy nổi dài hơn 12km.

- Sản phẩm du lịch

Du lịch nghỉ dưỡng biển tại các bãi biển Tuy Hòa và Long Thủy; du lịch nghỉ dưỡng biển kết hợp leo núi, tắm biển, cắm trại đêm và đón ánh bình minh đầu tiên trên đất liền tại Bãi Môn – Mũi Điện.

Du lịch sinh thái gắn với thể thao biển, leo núi tại khu sinh thái Vũng Rô – Đá Bia – Đèo Cả – Đập Hàn.

- Dịch vụ và hàng hóa

Tăng cường lều trại, tàu thuyền, trò chơi thể thao trên biển, đồ bơi, nước ngọt miễn phí, các sọt rác tại bãi biển.

Bổ sung đặc sản địa phương (ăn tại chỗ và làm quà), các sản phẩm handmade lấy nguyên liệu tại địa phương như dừa, vỏ ốc...

- Đối tượng du khách

Khách du lịch nội địa đến từ Thành phố Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh và các tỉnh Tây Nguyên.

Khách du lịch quốc tế đến từ Mỹ, Anh, Pháp, Đức, Trung Quốc, Hồng Kông, Đài Loan, Nhật Bản, Hàn Quốc, Singapore...

4.2. Sông Cầu và phụ cận (khu vực phía Bắc Phú Yên)

- Điều kiện phát triển

Đây là không gian chủ đạo của các hoạt động du lịch nghỉ dưỡng biển, đảo do đặc thù tài nguyên du lịch tự nhiên với rất nhiều vũng, vịnh, đầm, phá và các bãi cát trắng, mịn đặc trưng cho hệ sinh thái nhiệt đới cùng những cảnh quan đẹp.

Bờ biển phía Bắc khúc khuỷu tạo nên những vịnh, đầm có giá trị đa dạng sinh

học cao (Vịnh Xuân Đài, Đầm Cù Mông, Đầm Ô Loan); dọc bờ biển có 3 cửa lạch chảy ra biển là cửa đầm Cù Mông, cửa Tiên Châu (sông Cái) và cửa Tân Quy (đầm Ô Loan); ven biển có nhiều đảo vừa và nhỏ có thể phát triển du lịch như: Hòn Lao Mái Nhà, Hòn Yến, Hòn Chùa...

Bên cạnh đó là hệ thống di tích, danh thắng có giá trị như: Gành Đá Đĩa – Gành Đèn; Vũng Lắm – Vịnh Xuân Đài... Khu vực này cũng tập trung nhiều bãi biển rất đẹp như: Bãi Bàu, Bãi Rạng, Bãi Nồm, Bãi Tràm, Bãi Ôm, Bãi Xếp, Bãi Súng, Bãi Tiên, bãi An Hải, bãi Phú Thường, bãi Bình Sa, bãi Từ Nham...

- **Sản phẩm du lịch**

Du lịch nghỉ dưỡng biển tại các bãi biển có quy mô lớn, nhỏ khác nhau đáp ứng nhu cầu đa dạng của nhiều dòng du khách như: bãi Bình Sa, bãi Phú Thường, bãi An Hải... dành cho dòng khách du lịch đại trà trong và ngoài nước; bãi Bàng, bãi Từ Nham, bãi Nồm... có thể đón tiếp các đối tượng khách riêng biệt mà không chịu tác động từ việc xung đột giữa các thị trường khách khác nhau. Đặc biệt khu vực này có một số bãi biển nhỏ nhưng đẹp và biệt lập có thể phát triển các khu resort chuyên biệt dành cho nhóm thị trường khách cao cấp nhất (bãi Tràm, bãi Ôm)

Du lịch tham quan các di tích gắn với không gian văn hóa đá xung quanh khu vực gành Đá Đĩa và gành Đèn, tham quan các danh thắng tại một số đảo trong vịnh Xuân Đài.

Du lịch thể thao mạo hiểm kết hợp leo núi và lặn biển tại các dải núi sát biển và các cù lao, đảo ven bờ trong vịnh Xuân

Đài, quanh Hòn Lao Mái Nhà, Hòn Chùa, Hòn Yến.

Du lịch ẩm thực đặc sản vịnh, đầm: sò huyết, hàu... (đầm Ô Loan); ốc nhảy, cua huỳnh đế, tôm hùm, ghẹ... (đầm Cù Mông, vịnh Xuân Đài); cá ngừ đại dương...

- **Dịch vụ và hàng hóa**

Trang bị dụng cụ lặn ngắm san hô, trò chơi trên biển và trên cát, các sọt rác, bổ sung dịch vụ về đêm như quán bar, ca nhạc ngoài trời... thiết lập nên không gian văn hóa đá để du khách trải nghiệm như ở nhà vách đá, nấu cơm trên bếp đá...

Phát triển các quà lưu niệm như mô hình gành Đá Đĩa, hình ảnh gành Đá Đĩa in trên vỏ ốp điện thoại, miếng kê chuột máy tính, đồ trang sức...

- **Đối tượng du khách**

Khách du lịch nội địa đến từ Thành phố Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh và các tỉnh Nam Trung bộ – Tây Nguyên.

Khách du lịch quốc tế có thời gian lưu trú dài ngày và khả năng chi trả cao đến từ Bắc Mỹ, Tây Âu...

4.3. Cao nguyên Vân Hòa và phụ cận (khu vực miền núi phía Tây Bắc Phú Yên)

- **Điều kiện phát triển**

Đây là khu vực miền núi phía Tây Bắc của tỉnh nên có những bất lợi không nhỏ về địa hình, khí hậu và do diễn biến khá phức tạp của thời tiết trong điều kiện biến đổi khí hậu nên việc khai thác phát triển du lịch cần được xem xét cẩn trọng.

Bên cạnh đó là những hạn chế nhất định về cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch, công tác quảng bá và xúc tiến phát triển du lịch; đặc biệt là

những khó khăn về giao thông và phương tiện đi lại... ảnh hưởng lớn đến sự phát triển du lịch của cả khu vực này.

Tài nguyên du lịch tự nhiên quan trọng của nơi đây là vùng cảnh quan và khí hậu cao nguyên Vân Hòa, cảnh quan dọc sông Kì Lộ và các nguồn khoáng nóng (Trà Ô, Triêm Đức).

- Sản phẩm du lịch

Du lịch nghỉ dưỡng núi tại cao nguyên Vân Hòa kết hợp với du lịch sinh thái - cộng đồng gắn với giá trị văn hóa của các dân tộc thiểu số nơi đây.

Du lịch tham quan các vùng cảnh quan độc đáo dọc sông Kì Lộ kết hợp du lịch nghỉ dưỡng suối khoáng nóng phục hồi sức khỏe.

- Dịch vụ và hàng hóa

Tổ chức cho du khách trải nghiệm cuộc sống sơ khai như săn bắt, hái lượm; tập đánh cồng chiêng, đàn đá, thổi tù và đá... du thuyền trên sông hồ, câu cá, tắm suối khoáng nóng, bổ sung dịch vụ spa, massage đá nóng, thảo dược thiên nhiên phục hồi sức khỏe.

Làm quà handmade lấy ý tưởng từ các dân tộc thiểu số trong vùng như các nhạc cụ đá, trang phục dân tộc, gùi...

- Đối tượng du khách

Khách du lịch nội địa đến từ nội tỉnh và các tỉnh lân cận như Bình Định, Khánh Hòa.

Khách du lịch quốc tế có máu mao hiểm và nhu cầu khám phá tự nhiên hoang sơ đến từ Nhật Bản, Hàn Quốc, Pháp, Úc...

4.4. Sông Hinh và phụ cận (khu vực miền núi phía Tây Nam Phú Yên)

- Điều kiện phát triển

Giống như khu vực miền núi phía Tây Bắc, khu vực miền núi phía Tây Nam của tỉnh cũng có những bất lợi lớn về địa hình, khí hậu và thời tiết nên việc khai thác phát triển du lịch gặp nhiều khó khăn.

Cùng với đó là những hạn chế tương tự về điều kiện cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch, công tác quảng bá và xúc tiến phát triển du lịch; những trở ngại về giao thông và phương tiện đi lại... ảnh hưởng không nhỏ đến sự phát triển du lịch nơi đây.

Tài nguyên du lịch tự nhiên của khu vực này nổi bật với phong cảnh đẹp, núi non hùng vĩ, hoang sơ cùng với đó là khu bảo tồn tự nhiên Krông Trai, nguồn nước khoáng nóng Phú Sen, suối nước nóng Lạc Sanh, suối lạnh Hòa Thịnh, thác Mơ, vực phun Hòa Mỹ, hồ thủy điện Sông Hinh và Sông Ba Hạ, đập Đồng Cam...

- Sản phẩm du lịch

Du lịch sinh thái tại khu bảo tồn tự nhiên Krông Trai và 2 hồ thủy điện lớn là hồ thủy điện Sông Hinh và hồ thủy điện Sông Ba Hạ.

Du lịch tham quan danh thắng hồ thủy điện Sông Hinh, hồ thủy điện Sông Ba Hạ và các thác, suối: thác Hòa Nguyên, thác Mơ, suối lạnh Hòa Thịnh, vực phun Hòa Mỹ...

Du lịch nghỉ dưỡng chữa bệnh tại nguồn nước khoáng nóng Phú Sen, suối nước nóng Lạc Sanh. Ở đây có thể đầu tư phát triển khu nghỉ dưỡng tắm khoáng

nóng và khu resort khoáng nóng phục hồi sức khỏe.

- **Dịch vụ và hàng hóa**

Tổ chức đua thuyền và câu cá có thưởng, mùa lạnh ấm áp trong suối khoáng nóng, mùa nóng sáng khoái với suối lạnh.

Làm quà handmade lấy ý tưởng từ động vật trong khu bảo tồn thiên nhiên như khỉ, vượn, trĩ sao, công...

- **Đối tượng du khách**

Khách du lịch nội địa đến từ nội tỉnh và các tỉnh thuộc khu vực Tây Nam bộ, Nam Trung bộ và Tây Nguyên.

Khách du lịch quốc tế có nhu cầu nghỉ dưỡng chữa bệnh phục hồi sức khỏe đến từ châu Âu, Đông Á...

5. Kết luận

Dựa vào nguồn tài nguyên du lịch tự nhiên hết sức phong phú, tỉnh Phú Yên có nhiều tiềm năng trong phát triển đa dạng các sản phẩm du lịch, đặc biệt là lợi thế về du lịch nghỉ dưỡng biển và du lịch sinh thái. Trong những năm qua, thực trạng phát triển sản phẩm du lịch tỉnh Phú Yên đã có nhiều chuyển biến tích cực song vẫn chưa đáp ứng được yêu cầu phát triển du lịch của địa phương.

Việc phát triển các sản phẩm du lịch dựa vào tài nguyên du lịch tự nhiên cần gắn với việc gìn giữ cảnh quan tự nhiên và môi trường sinh thái, nhằm đảm bảo phát triển du lịch một cách bền vững.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ban chỉ đạo phát triển du lịch tỉnh Phú Yên – Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Phú Yên. (2012). *Giải pháp phát triển sản phẩm du lịch Phú Yên*. Kỷ yếu Hội thảo.
- Phạm Văn Bảy. (2016). *Cơ sở khoa học và thực tiễn phát triển sản phẩm du lịch biển khu vực Vịnh Xuân Đài và vùng phụ cận*. Đề tài nghiên cứu khoa học cấp tỉnh.
- Nguyễn Định. (2015). *Bảo tồn và phát huy giá trị các di tích lịch sử - văn hóa - thắng cảnh ở Phú Yên phục vụ hoạt động phát triển du lịch*. Đề tài nghiên cứu khoa học cấp tỉnh.
- Tổng cục biển và hải đảo Việt Nam – Trung tâm quy hoạch và quản lý tổng hợp Vùng Duyên hải. (2014). *Xây dựng chiến lược quản lý tổng hợp vùng bờ tỉnh Phú Yên giai đoạn 2020 và định hướng đến 2025*. Hồ sơ vùng bờ.
- Ủy ban nhân dân tỉnh Phú Yên – Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Phú Yên. (2012). *Quy hoạch phát triển du lịch tỉnh Phú Yên giai đoạn đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2025*. Báo cáo tổng hợp.
- Ủy ban nhân dân tỉnh Phú Yên – Sở Giao thông vận tải tỉnh Phú Yên. (2015). *Quy hoạch tổng thể phát triển giao thông vận tải tỉnh Phú Yên đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030*.